

גוט שבת Gut Sábész

23. évfolyam 23. szám • Ára: 330 HUF • כ"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 16:55 • ז' אדר תשפ"א • 2021. 2. 19. • פרשת תרומה • Szombat kimenetele: 18:02

Mi köze van Mózes halálának Purimhoz?

A zsidó nép legnagyobb próféta, Mose rábénu, azaz Mózes mesterünk napra pontosan 120 évig élt. Temetkezési helye nem ismert, csupán annyit tudunk, hogy a Nébó-hegyén (a mai Jordánia területén, a Holt-tengerrel szemben) fejezte be életét.

És meghalt ott Mózes, Isten szolgálója, Móáb országában, az Örökkévaló parancsára. Eltemette ott a völgyben, Móáb földjén, Bét-Peór átellenében, de nem tudja sírját senki, egész a mai napig. Mózes pedig százhusz éves volt, mikor meghalt; nem homályosodott el a szeme és nem fogyott meg az ereje. Megsiratták Izrael fiai Mózeset Móáb síkságain harminc napig, és beteltek Mózes siratásának, gyászolásának napjai. (5Mózes 34:5-8.)

Vannak, akik zájin ádar napján böjtölnek, és külön erre a napra írott imádságokat mon-

danak. Sok helyütt szokás, hogy a chevra kádísá (szent gyülekezet, temetkezési egyesület) tagjai napközben böjtölnek és este éves bankettet tartanak. Az emberek általában örülnek, ha sok munkájuk van, ám a chevra kadisa tagjai, érthető okokból, másként vannak ezzel. Mose rábénu halálának napján azonban nem volt dolguk: Mózes sírjának helyét egyedül az Örökkévaló ismeri, senki más nem volt jelen az ő halálakor.

Zájin ádar a fentiekén kívül a halvacsoráiról híres. Sok közösségben szokás ezen a napon halvacsorát tartani. Ádar hónap csillagjegye a halak csillagkép, így kapcsolódik a halvacsora Mózes halálzási és születési évfordulójához.

A midrás elmeséli, hogy amikor a purimi történet gonosz főminisztere, Hámán sorsot vetett,

hogy melyik napot jelölje ki a zsidók elpusztítására, örömmel látta, hogy ádarra esett a választás. Jókedvének oka az volt, hogy azt látta, a zsidó naptárban minden hónapban vannak olyan pozitív napok, melyek a zsidók segítségére lehetnek. Ádar hónapról azonban csak annyit tudott, hogy akkor halt meg Mózes mesterünk, úgy érezte hát, hogy ez kellőképpen negatív energiával bíró időszak gonosz tervének végrehajtásához. Nem gondolt viszont arra, hogy zájin ádar nemcsak a halálzási, de a születési évfordulója is Mosénak. Hámán azt gondolta, hogy úgy fogja lenyelni, vagyis megsemmisíteni a zsidó népet, ahogyan a hal nyeli le a vizet. Nem vette észre, hogy létezik egy nagyobb hal is, amelyik őt is lenyelheti, és végül saját gonoszságának áldozatává vált, a zsidók pedig megmenekültek.

Napról napra

Haszid tanítások a Rebbétől

Sorozatunkban egy-egy rövid tanítást adunk közre a lubavicsi Rebbe, Menáchem Mendel Schneerson *Hájom jom* (Napról napra) című könyvéből. A rövid tanításokról a Virtuális Bét Midrás programunk keretében Megyeri Jonatán tart előadást minden nap 20 órától.

Ádár 3.

Az Álder Rebbe (az első lubavicsi Rebbe) azt mondta: az *áhávát Izrael* (zsidó felebaráti szervezet) micvája (parancsolata) mindenkire vonatkozik, aki a zsidó nép kötelékébe tartozik, akkor is, ha az ember soha nem találkozott vele. Hát még mennyire vonatkozik annak a zsidó közösségnek tagjaira – nőkre és férfiakra egyaránt –, ahol az ember él, annak irányába, aki a közösséghez tartozik.

Legyen része a Vasvári megújulásának!

Kedves Olvasónk!

Örömmel tudatjuk, hogy az EMIH a közeljövőben elindítja a Vasvári Pál utcai zsinagóga restaurálási projektjét. A felújítással kapcsolatos témákról a zsinagóga sorsát a szívükön viselőknél online fórumot szervezünk. A fórumon való részvételi szándékot a posta@zsido.com e-mail címre várjuk! A részletekről és időpontról a regisztrációt követően küldünk tájékoztatást. Amennyiben a projektet anyagiilag kívánja támogatni, arra az EMIH 13597539-12302010-00031397-es bankszámlájára történő utalással van lehetőség, a „Vasvári restauráció” megjegyzés feltüntetésével.

A Nébó-hegy (ma Jordánia), ahol a hagyomány szerint Mózes nyughelye van.

Hetiszakasz

Az első Szentély

Szakaszunkban – *Trumá* (2Mózes 25:1–27:19.) – rendezik az első gyűjtést, és a befolyt aranyból, ezüstből és egyéb értéktárgyakból állítják fel az első Hajlékot (Szentélyt), ami azután évszázadokon keresztül kíséri a

zsidó népet – az Ígéret Földjén is. A szakasz részletesen leírja a Hajlék bútorainak és eszközeinek, edényeinek készítési és használati utasítását. Február 20-án Sábát Záchor, az Ámálékre való emlékezés szombatja.

Zsidó híradó

Az iskolák megnyitását sürgetik Izraelben

Az oktatási rendszer részleges megnyitásának köszönhetően félmillió gyerek járhat újra iskolába. A gyerekek döntő többsége továbbra is az interneten folytatja a tanulást, de a kevésbé fertőzött, „zöld” és „sárga” besorolású településeken csütörtökön, több mint egy hónap után, visszatérhetnek az iskolapadokba. A hatóságok engedélyezték, hogy a fertőzöttebb helyeken is találkozhassanak tanáraikkal a tanulók, legfeljebb tízfős csoportokban, a szabad ég alatt tartanak foglalkozásokat számukra, de ezeken inkább a csaknem egy éve otthon tartózkodó diákok szorongásait oldják és próbálják kibeszélni, a tanulásra kisebb hangsúly esik.

Az egyik tévécsatorna által ismerttetett közvéleménykutatásból az derült ki, hogy az izraeliek nagyon elégedet-

lenek az oktatással, erre a területre kapta a kormány a legrosszabb osztályzatot, jóval rosszabbat a koronavírus-járvány gazdasági és egészségügyi kezelésénél.

Chajim Kanyevszki rabbi is bírálta a kormányt, mert szerinte sorsára hagyta a gyerekeket a koronavírus-járvány idején. „Izrael gyermekeinek oktatása a kormány gondjainak legvégén található, minden más kérdés elsőbbséget élvez azzal szemben, ami a nemzet életető eleme” – közölte a rabbi, és az iskolák minél gyorsabb megnyitását sürgette a járványügyi előírások figyelembevételével.

A legfontosabb tanulmány

Sokan gondolják, hogy a legfontosabb tanulmányunk az, amit egy diploma megszerzéséért vagy egy jobb munkáért folytatunk, s a tóratanulás ezekhez képest csak amolyan hab a tortán: jó, ha tanuljuk, de az élethez mégsem elengedhetetlen. Semmi sincs messzebb a valóságtól.

Életünket is úgy rendezzük be, ahogy az otthonunkat. Figyeljük meg, hogy időnk és pénzünk nagy részét rendszerint olyan tárgyak megvételére szánjuk, melyek valamilyen feladatot látnak el: székre és fotelra, hogy azokon üljünk, asztalra, amihez leülünk – otthonná azonban az olyan dolgok változtatják a lakóhelyünket, amelyek közvetlenül semmi funkciót sem töltenek be: egy kép a falon, a tengerentúlról hazahozott darts-tábla vagy a nagymamától kapott szobanövény.

Ez a sivatagi szentélyben sem volt másként. Abban ott voltak a valamilyen funkciót betöltő edények, amelyeket a szentély-szolgálatához használtak. Ilyen volt az arany menóra, amelyben minden este föllobbantották a lámpát, az áldozati kenyerek, melyeket az asztalon rendeztek el,

a különböző fűszerek, amelyeket az oltáron mutattak be, valamint a sok-sok aranyból készült edény. A szentélynek mégsem ezek, hanem a szentek szentjében őrzött frigyláda jelentette az alapját.

A frigyszekrényt számos kabbalisztikus szöveg a Tórához hasonlítja, mivel annak nem volt semmi funkciója, mégis, az egész szentélybeli szertartásnak ez volt a centruma, ez „tartotta” az isteni jelenlétet a szentélyben.

Mikor a Tórát tanuljuk, valójában a zsidó mivoltunkban rejlő célnak teszünk eleget. A Tóra ugyanis az Isten által teremtett világ tulajdonképpeni tervrajza, így, aki azt tanulja, az a tervrajz elkészítőjének rejtélyeiben mélyed el, azaz Istenben.

Bár ezért a tanulásért nem kapunk diplomát vagy kitüntetést, és jövőbeni elhelyezkedésünkön sem feltétlenül segít, a legfontosabb tanulmányunk mégis ez: mikor a Tórát tanuljuk, s közelebb kerülünk Istenhez és létünk rendeltetéséhez.

Kovács Jichak rabbinövendék cikke Elisha Greenbaum rabbi írása nyomán.

Imaidők a következő hétre (február 20–26.)

AZ ISTENTISZTELETEKEN MASZK VISELÉSE KÖTELEZŐ!

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga

(VI., Vasvári Pál u. 5.)

Szombat: 9.15 Reggeli ima, majd süteményes *Kidus*;
12.25 Délutáni ima

Vasárnap-péntek: 8.00 Reggeli ima,
17.15 Délutáni ima a Keren Orban

A KIJÁRÁSI KORLÁTOZÁS MIATT ÚJ IDŐPONT:

Péntek: 16.00 **A nap és a hold leállítása (2)**

(Szabó György Menáchem előadása);

17.00 *Minchá* délutáni ima;

Kábálát Sábát, majd süteményes *Kidus*;

18.00 **Midrásai történetek a hetiszakaszhoz**

(Oberlander Báruch rabbi előadása)

Óbudai Zsinagóga

(III., Lajos utca 163.)

Szombat:

9.15 Hetiszakasz a kabbala tükrében
10.00 Reggeli ima,
majd *Kidus*

Hétfő-péntek

(munkanapokon):

6.30 Reggeli ima

Péntek: 17.30 Tanulás

18.00 *Kábálát Sábát*,

majd *Kidus*

Budavári Zsinagóga

(I., Táncsics M. u. 26.)

Szombat:

9.15 Reggeli tanulás
(zsidó misztika)
10.00 Reggeli ima

Péntek:

16.30 Szombatfogadás

Cháj Galéria

(Szentendre, Pátriárka u. 6.)

Szombat:

9.30 Reggeli tanulás
(zsidó misztika)
10.00 Reggeli ima,
majd *Kidus*

Péntek:

18.30 *Kábálát Sábát*,
majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

Hol van a mennyország kapuja?

Egy régi lubavicsi családból származom. Az üknagyapám a Mitterler Rebbe, azaz a második lubavicsi rebbe tanítványa volt. A harmincas években, a szovjet zsidóüldözések során nagyapám, Leningrád rabbiját letartóztatták. A szibériai gulágra küldték, ahonnan egy évvel később teljesen összetörve tért haza, majd 1933-ban elhunyt. Sohasem találkoztam vele, ahogy apámmal sem, aki a második világháborúban halt meg, amikor anyám állapotos volt velem.

A háború után elhagytuk Oroszországot, és Franciaországba mentünk, ahogy a Rebbe édesanyja, Cháná rebecen is. A Rebbe – aki akkor még nem töltötte be ezt a tisztséget –, Párizsba utazott, hogy Amerikába kísérje rég nem látott édesanyját. Emlekszem, hogy ötéves gyermekként táncoltam a Rebbével és a többi orosz hásziddal. Anyám és én Párizsban maradtunk, majd Izraelbe költöztünk és végül 1958-ban az Egyesült Államokban telepedtünk le. A New York-i lubavicsi jesivába iratkoztam be, ahol olyan kapcsolat alakult ki a Rebbével, mintha az apám vagy a nagyapám lett volna. Mindent megtettem, bármit is mondott. Például négy évvel a New Yorkba érkezésem után visszaküldött Franciaországba, hogy a Brunoy-ban működő jesivában folytassam a tanulmányaimat, mert nagyszámú marokkói bevándorló érkezésére lehetett számítani. A Rebbe tudta, hogy segítségre szorulnak majd, ezért küldött oda öt társammal együtt.

Ekkor szolgáltam először a Rebbe küldötteként. Később, amikor állandó állomáshelyet

kerestem, Texasba küldött, ahol nagyon kevés ortodox zsidó élt akkoriban.

A Rebbe mindig azt mondta, hogy legyek „vidám és elégedett”. Másoknak mindig sikereket kí-

Shimon Lazaroff rabbi 1972 óta vezeti a texasi Chábád intézményeket. Az interjú 2008 decemberében készült.

vánt, nekem viszont vidámságot és elégedettséget is.

1973-ban, miután már négy és fél éve Houstonban éltem, értesítettek, hogy Zálmán Sázár, Izrael frissen leköszönt elnöke, a városunkban száll át egy Mexikóba induló járatra. Három órát lesz a repülőtéren, és a helyi zsidó közösség arra kérte a zsidó vezetőket, hogy köszöntsék őt.

Mivel semmit sem tettem a Rebbe jóváhagyása nélkül, ez alkalommal is felhívtam a titkárságot. Azt a választ kaptam, hogy fel kell hívnom Sázár figyelmét a lubavicsi gyökereire és arra, hogy éppen támuz hónap 3-a van, amikor az előző rebbe kiszabadult a szovjet börtönből. A Rebbe elmagyarázta, hogy ez a nap még fontosabb, mint támuz 13., amikor azt ünnepeljük, hogy visszatért a száműzetésből, mert

a börtönből való kiszabadulással az életveszélyből menekült meg.

Úgy tettem, ahogy a Rebbe kérte. A houstoni repülőtéren hatalmas tömeg gyűjt össze, de Sázár felfigyelt rá, hogy

emberként” utalt rám, és közölte Sázárral, hogy Houston a „mennyország kapuja”, utalva a Kennedy Űrközpontra.

Néhány évvel később komoly egészségügyi problémám adódott. New Yorkba kellett utaznom, hogy konzultáljak valakivel, ő azonban azt kérdezte, hogy kikértem-e már a Rebbe tanácsát. „Már írtam neki erről” – feleltem. „És válaszolt?” – „Még nem”. „Biztos benne, hogy a Rebbe tudja, hogy ki ön? Ilyen komoly problémával küzd, és nem válaszol?” Erre kicsit indulatos lettem, és így válaszoltam: „Természetesen tudja, hogy ki vagyok!”. Ezzel együtt a számomra is nagyon furcsa volt, hogy nem kaptam választ.

A találkozó után elmentem a Rebbe által vezetett fárbrengenre, azaz hászid összejövetelre. Bár több száz ember volt jelen, a Rebbe olvasott a gondolataimban, és magához hívott, hogy lechájimot mondjon velem. „Hajítson el minden negatív gondolatot! Legyen vidám és elégedett!” – mondta. Másnap reggel megérkezett a válasza is a kérdésemre. Részletesen elmondta, hogy mit tegyek és mit ne tegyek. Mindenben úgy jártam el, ahogy a Rebbe előírta, és a probléma magától megszűnt.

Shimon Lazaroff rabbi

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

A zido.com Facebook-oldalán élőben

Facebook Tanház

VIRTUÁLIS
BÉT MIDRÁS

19:00

Oberlander Báruach

Vasárnap: Szabad-e oltás céljából kikerülni a sort?
Hétfő: Zohár, a Ragyogás Könyve, a zsidó misztika alapműve (33)
Kedd: Hászid történetek és mesék (43)
Szerda: Kérdezd a rabbit! (44)

20:00

Megeri Jonatán

A zsidó filozófia alapjai

21:00

Faith Aser

Kedd: Zsidó misztika
Csütörtök: Zsidó vallásjog

11 Shares 1.7K Views

Kóser konyha

Töltött paprika

húsos, gluténmentes

1/2 kg darált csirkemell
 1/2 kg darált pulykamell
 2 tojás
 1 nagy bögre,
 előre megfőzött rizs
 só, bors és pirospaprika,
 ízlés szerint
 4 gerezd fokhagyma,
 összetörve
 2 sárga és 2 piros
 kaliforniai paprika
 3 doboz sűrített paradicsom
 víz, igény szerint
 3 ek. szilán (datolyaméz)
 vagy cukor
 ½ fej vöröshagyma
 3 babérlevél

A darált húst tálba tesszük, hozzáadjuk a rizst, a tojásokat (győződjünk meg róla, hogy nem tartalmaznak vért), a fűszereket és a fokhagymát. Alaposan összedolgozzuk. A paprikák tetejét levágjuk, belsőjüket megtisztítjuk, majd a húsos keverékkel megtöltjük őket, szorosan lenyomkodva a tölteléket. A megtöltött paprikákat nagy, széles lábosba helyezzük, mellé kerül a fél vöröshagyma, majd a sűrített paradicsom. Ezt apránként felengetjük vízzel. A főzés során a víz egy része elpárolog, a szósz besűrűsödik. Sóval, borssal, babérlevéllel ízesítjük, cukorral édesítjük. Felforraltjuk. A maradék húsból megnedvesített kézzel gombócokat készítünk, és óvatosan a paradicsomszószba helyezzük. Letakarva, kis lángon, másfél óra alatt készre főzzük.

Kérdezd a rabbit!

Megiláolvasás Purimkor, járványos időben

Purim idén február 25-én kezdődik, aznap este és másnap, pénteken napközben is meg kell hallgatnunk az *Eszter könyv*t tartalmazó tekercs (*megilának*) felolvasását.

Ugyancsak nem számít a micva teljesítésének, ha nyomtatott szövegből olvassák (lásd GS uo.). Tehát sem telefonon, sem internetes élő közvetítés révén nem teljesíthető a micva.

Egy évvel ezelőtt már írtunk a purimi micvákról a koronavírus-járvány idején. Bár akkor senki nem gondolta volna, de most, egy évvel később még mindig ugyanolyan helyzetben vagyunk és ismét meg kell vizsgálnunk, hogyan tudunk eleget tenni a *megiláolvasás* kötelezettségének, vagyis annak, hogy felolvassuk vagy meghallgassuk az *Eszter könyv*t tartalmazó kézzel írt tekercs felolvasását.

Tavaly ilyenkor a járvány még nem volt annyira elterjedt, hogy a hatóságok korlátozásokat vezessenek be, Izraelben már voltak olyanok, akiknek karanténba kellett vonulniuk. Ahogy arról korábban írtunk a *Gut sábesz* 22. évf. 24. számában, a micvát nem lehet felvételtől hallgatva vagy valamilyen eszközön közvetítve teljesíteni. Ennek oka, hogy a készülék jelekké alakítja a hangot, ami aztán a másik készülékben áll össze újra hanggá, vagyis, amikor az ember ilyen közvetítésen keresztül hallja egy másik ember hangját, az valójában egy, a gép által „utánozott” hangot hall, nem az emberét.

Tavaly azok, akik karanténba kényszerültek és maguknak nem tudták felolvasni a *megilát*, úgy tudták teljesíteni a micvát, ha valaki például a házuk előtt vagy a lépcsőházból olvasta fel számukra. Ehhez mindenképpen úgy kellett helyezkedniük, hogy a bent lévők lássák és hallják a felolvasót.

Ha valaki semmiképp nem tudta teljesíteni a micvát szabályos felolvasással egy kóser *megilából*, akkor neki azt tanácsolták a rabbik, hogy olvassa el a nyomtatott szöveget. Bár ezzel nem teljesítette a micvát, mégis emlékeztette magát arra, hogy kötelessége lett volna teljesíteni. Ebben az esetben lehet, hogy jobb interneten keresztül meghallgatni egy közösségi felolvasást, mert így ugyan nem teljesítette a micvát, de legalább szimbolikusan a közösséggel együtt ünnepelt.

Azonban most, amikor szigorú járványügyi előírások vonatkoznak mindannyiunkra, ezt nem lehet megszervezni, hiszen nincs annyi felolvasó, amennyire szükség lenne ehhez. Azonban

tavaly óta már többet tudunk a vírusról, és a ma érvényes orvosi ajánlások szerint minimálisan csökkenthető a fertőzési veszély távolságtartással és maszkviseléssel, ha jól szellőző helyen vagy szabadtéren gyűlünk össze. Így idén a közösségeknek szabadtéri olvasásokat kell szervezniük (remélhetőleg addigra már jobb idő lesz, nem lesz ennyire hideg), illetve a zsinagógákban, nyitott ajtó és ablak mellett, kis létszámú csoportokban, megfelelő távolságot tartva lehet összegyűlni.

Közösségi purimi lakomára nincs lehetőség

A közösségi purimi *szeudát*, ünnepi lakomát nem igazán reális megszervezni, akár kis csoportokban sem, azok számára, akik nem tudnak otthon, a családjukkal ünnepelni, hiszen étkezéshez le kell vennünk a maszkot, és az már veszélyes lehet. Ezért inkább meg kell szervezni, hogy akinek szüksége van rá, az haza tudjon vinni egy komplett *szeudára* való, kóser ételcsomagot és otthon teljesíteni a micvát.

Egyes nagy rabbik, háláchikus törvényhozók véleménye szerint, ha valaki a járványügyi előírásokat figyelmen kívül hagyva teljesít egy micvát, és ezzel veszélyezteti a saját és/vagy mások egészségét, az könnyen lehet, hogy úgy számíthat, mintha nem teljesítette volna egyáltalán, nem érvényes (lásd például *Oneg Jom tov* responsum 41. fejezet).

Jó Purimot kívánok az egész közösségnek, adja Isten, hogy jövőre újra együtt ünnepelhesünk, biztonságos körülmények között.

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
 1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
 www.zsido.com / info@zsido.com
 Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
 Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Cseh Viktor, Dénes Anna,
 Kovács Jichák, Molnár Zsófia
 Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
 ISSN 1416-4604

EMIH
 EGYSÉGES MAGYARORSZÁGI
 IZRAELITA HITKÖZSÉG